Nro 12. 28 Października.

Rok 1828. Wtorek.

GONIEC KRAKOWSKI,

DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY i LITERACKI.

Dziennik ten wychodzi 3 razy w tydzień, to jest co Wtorek, Czwartek i Sobotę o godzinie 5 wieczór, w Krakowie w drukarni wydawców braci *Gieszkowskich*. Prenumerata kwartalna kosztuje Zp. 6 gr. 15. w mieyscu, pojedynczy numer gr. 6. w królestwie polskim z pocztą Zp. 10.

XII. BULETYN

NOWOŚCI POLITYCZNYCH.

ANGLIA. (*Londyn* 11 *P.*) Admirał Codrington przybył do Londynu, i miał długą naradę w urzędzie admiralicyi. Ubolewają powszechnie, że ten waleczny wódz, bez żadnego odznaczenia, w stolicy swey oyczyzny przyjętym został. --- W Plimut uważają coraz większe uzbrajania; -- rząd angielski ma w krótce uwiadomić Francyą o zamiarze powiększenia swey flotty na morzu śródziemnem. --- W Jrlandyi nic nowego niezaszło. Mnóstwo woyska zebrało się w tych częściach kraju, gdzie stronnictwo oranżystów góruje, aby ich trzymać na wodzy. Gazeta dublińska, takie zawiera szczegóły o ludności w Jrlandyi i dzieli ją na cztery części. Do pierwszey należą dzieci do lat 5, których jest 1,040,660, i tych połowa zostaje w nay większey nędzy; -- do drugiey, od lat 5 do 15, liczy 1,745,663, z których 1,300,000, żadney nauki nie odbiera; --- do trzeciey wyrobników od lat 15 do 70, których jest 3,981,6[illegible]0, a z tych 1,091,845, bez zarobku zostaje; -- nakoniec do czwartey umieszcza starców od lat 70 do 100, tych liczy 81,191 i większą część w rzędzie ubóstwa pokłada.

Od r. 1688 do 1815 zatym w przeciągu lat 127 przetrwała Anglia 65 lat w woynie, 62 w pokoju. -- Woyna przeciw Bonapartemu od r. 1803 do 1815 pochłonęła 1159 milionów funtów szterlingów; --- woyna rewolucyjna 201 milionów, -- amerykańska 404 miliony, -- siedmioletnia 60 milionów, -- hiszpańska z r. 1739, i o następstwo tronu, razem 61 1/2 milionów; -- słowem cały wydatek w ciągu 65 lat wojennych, pozbawił Angliją 2023 miliony f.s. około 14,000 milionów talarów pruskich; a 84,000 milionów złotych polskich!!.

(*Londyn* 12 *P.*) Rozeszła się tu pogłoska, że kompania indyjska odebrała wezwanie z ministerstwa, ażeby miała w pogotowiu cały zapas

saletry, który obowiązana iest ciągle utrzymywać, na każde zawolanie Rządu;-- i zaraz papiery spadły, tak krajowe iako i zagraniczne. -- Poseł rossyiski miał wczoray z rana bardzo długą rozmowę z hrabią Aberdeen. Dziennik poranny (*Morning-Journal*), donosi o zasmucaiącym stanie zdrowia, w iakim się król znaydować ma tey chwili. --- Dzisieysze wiadomości z Jrlandyi nic ważnego niezawieraią. (*Z Paryża* 13 *Paźdz:*) Nadeszły tu wiadomości z Londynu, że Angliia przybiera postać wojenna. --- Dziesięć okrętów liniiowych uzbraiane tam są z pośpiechem, z których pięć ma niezwłocznie wypłynąć.

AMERYKA. (*Londyn* 11 *P.*) Wiadomości nadeszłe ze środkowey Ameryki, potwierdzają pogłoskę o nowey woynie pomiędzy *Guatimalą* i *San Salvador*, którey wypowiedzenie 30 Czerwca nastąpić miało.

Podług doniesień a Kartageny z d. 13 Sierpnia, czynione są mocne przygotowania do woyny z Peruanami. 5000 woyska peruwiańskiego stoi w okolicy La Paz; jenerał *Urdinenca* następca *Sucra*, ma zamiar stoczyć bitwę z tym korpusem. Miały już nawet zayść potyczki, -- z korzyścią dla Kolumbian. Jenerał Paez udaje się do Bogoty, w celu także działania przeciwko Peru.

FRANCYA. (*Z Paryża* 14 *Października.*) Wielu biskupów, trwają ciągle w postanowieniu oparcia się wyrokom królewskim z d. 16 Czerwca, dotyczącym nowego urządzenia seminariów i usunięcia jezuitów od nauczycielstwa po tychże. Arcybiskup Tuluzy, napisał niedawno do ministra obrządków religijnych, list w tych wyrazach. "*Godłem jest mojey* „*rodziny, które jey Kalixt II w roku* 1120 *był nadał:* Etiamsi omnes, „ego non! --- *i to godło w summieniu mojem trwa niewzruszne.*-- *Z* „*poszanowaniem jakie winien jestem ministrom Jego Królewskiey Mości* „*zostaję W. Pana* i t. d.„ -- Półkownik Favier, sławny helenista, przybył 8 P. do Lyonu i był tam nayuroczyściey przyjmowany. Dano dla niego w tym dniu wielki obiad, a nazajutrz o 5 godzinie z rana, puścił się w dalszą drogę do Paryża, gdzież już stanął.

(*Paryż* 14 *Paźdz:*) Dzienniki angielskie utrzymują, że rząd francuzki sprzyia widokom Rossyi przeciwko Porcie; że poseł pierwszey zostaie w ścisłych stosunkach z ministerstwem spraw zagranicznych Francyi, i że członkowie pomienionego ministerstwa poparli mocno zamiar Jey, względem blokady Dardanellów. Wiadomość tę, umieszczamy tu, mówi *Goniec Francuzki*, niewchodząc w to, czy iest prawdziwą, albo nie.

GRECYA. Do Nawarynu przybyli d. 5 Września posłowie angielski i rossyjski, P.P. Stratfort Kanning i Ribeaupierre, a dnia 6 Hrabia Guilleminot francuzki; i nazajutrz d. 7 udali się wszyscy trzey do zatoki Koronu, dokąd także popłynął na fregacie rossyjskiey, hrabia Jan Capo d'Istrias brat prezydenta. --- Admirałowie sprzymierzonych trzech mocarstw pozostali w Nawaryno dla dopilnowania odprawy reszty woysk Jbrahima.-- Prezydent Grecyi uwiadomia naród w urzędowey odezwie z d. 25 Sierpnia z Eginy: że monarchowie sprzymierzeni, postanowili już teraz ostatecznie ukończyć sprawy tyczące się oswobodzenia Greków; ato wedle osnowy traktatu londyńskiego. --- List z Korfu pod d. 20 września donosi, że nakoniec i sam Ibrahim basza popłynął już do Alexandryi, z resztą swoiego woyska.

HISZPANIJA. (*Madryt* 2 *Października.*) Febra w Gibraltarze coraz okropnieysze robi spustoszenia, rozszerzając się stopniami.--- Słychać że woysko ochotników królewskich, którego utrzymanie ogromnych summ wymaga, zmnieyszone ma bydź do 60,000 ludzi, co jednak trudne będzie do wykonania, dla niesforności wielu osób, mających w tym widoki rodzinne i pieniężne. --- Słychać że wyprawa admirała Laborde przeciw Mexykowi, niepowiodła się wcale.

(*Z Madrytu* 2 *Paźdz:*) Przybiegł tu goniec do ministra woyny od jenerała *d' Espagne*, z depeszami zawieraiącemi doniesienia, że bandy rokoszanów zagrażaią coraz bardziey niższą Katoloniią. -- Zakonnik Pugnal i herszt Caragol są naczelnikami *Agrawiadosów*, którzy tam obwołuią na nowo Karola V. królem.. Jenerał Monet przeznaczony iest do ścigania buntowników, ukrywaiących się między góry. Wszystkie goścince w Hiszpanii są teraz znowu napełnione rozboynikami, którzy korzystaiąc z politycznych zaburzeń, obdzieraią podróżnych;-- dowodzcą ich iest nieiaki *Vega*. W Saragossie uspokoiły się rozruchy, albowiem nadszedł wreszcie rozkaz od rządu, do kapitana generalnego *St March*, 'ażeby nieprzymuszał żadnego z ogrodników do składania dziesięcin duchowieństwu.

PORTUGALLIA. (*Lizbona* 29 *W.*) Poseł hiszpański P. Campuzano, bawiący tu jeszcze jako prywatny, odebrał niespodzianie rozkaz, opuszczenia natychmiast tey stolicy i powrotu do kraju,-- co niezmiernie przeraziło miguelistów. --- D. 22 przybył do Oporto okręt kupiecki z Rio Janeiro, który tam rozpuścił drukowane odezwy przeciw D. Miguelowi. Lud zbiegał się gromadami na mieysca publiczne, gdzie były poprzylepiane, i wołał z uniesieniem: "*Niech żyje D. Pedro! Niech żyje D. Marya!*,, --- W samey stolicy, równa niechęć przeciwko D. Miguelowi pomnaża się codziennie: nawet w wiekszey liczbie dawnych jego stronników. (*Lizbona* 30 *W.*) Gubernator D. Miguela na wyspie Madeirze, dopuszcza się srogości przeciw stronnikom D. Pedra, które napełniają wszystkich zgrozą. Prześladowania tych nieszczęśliwych ofiar, przechodzą wszelkie wyobrażenie.

(*Z Londynu* 10 *P.*) Poseł austryacki i sprawuiący interessa dworu lizbońskiego, przedstawieni zostali przez margrabiego Palmella młodey królowey Portugalskiey.

Portugalczycy znayduiący się w Londynie, uchwalili złożenie *adressu* uszanowania królowey Maryi, i ofiarowania iey w upominku złotego berła, tudzież konstytucyi D. Pedra, bardzo kosztownie oprawney.

TURCYA. Dostrzegacz austryacki donosi z Peterwaradynu pod 13 Października, że dniem pierwey, turcy w Belgrodzie obchodzili uroczystość zwycięztwa. --- Wiadomość o rozbiciu korpusu Seraskiera Widlynu przez jenerała Geismar, musiała tam doyść wcześniey; -- ale o wzięciu Warny, jeszcze w tym dniu zapewne niewiedzieli. Jakie by zaś zwycięztwo obchodzić mogli? -- niewiadomo.

Goniec Smirneński, donosi 7 Września z Saloniki, że 20,000 turków z Macedonii udało się do Szumli. Samo miasto Salonika, wystawiło dwa półki linijowe, i wielu także Bejów własnym kosztem pouzbrajali korpusy. --- Niedawno 500 ludzi nowey gwardyi przyboczney dla Sultana. wysłano ztamtąd do obozu pod Ramis Czyflik.

W ogólności woysko tureckie jest ciągle uzbrojone na dawny sposób, i tylko liniiowe półki maią karabiny z bagnetami. Zapał iest w prawdzie bezprzykładny, -- biią się do upadłego; -- ale nie są znowu tak dalece wytrwali w postanowieniu: zginąć albo zwyciężyć, iak przesadnie piszą o nich dziennikarze zagraniczni, osobliwie gazeta powszechna.-- Nayświeższym tego przykładem, iest sam Kapudan basza, który niedawno oświadczył, że się w gruzach Warny raczey zagrzebie, aniżeli ią podda;-- przecież podług urzędowych doniesień o wzięciu tey warowni, iest zdrów i żyie w niewoli.

Korrespondent gazety aggszpurgskiey w Munich, (*wedle Gońca francuzkiego z dnia* 14 *Paźdz:*) czyni uwagę: "że za nadto się pośpieszono „z doniesieniami o pobiciu i cofaniu woysk rossyiskich od Szumli. Fizy-

„czeie, (mówi on,) nie iest podobieństwem do prawdy, aby to woysko, „znayduiące się 13 Września (*) pod Szumlą, było iuż 15go pod Bazardzi-„kiem. --- Toż samo rozumie się o mniemanem pobiciu korpusu oblegaią-„cego pod Sylistryą. i t. d. „

WIERSZYK.

NA ZDOBYCIE WARNY.

Słońce krwią zachodziło po za obłok czarny,
Kiedy tu legł Władysław za swóy lud i Boga!
I wzywając MŚCICIELA przeklinając wroga,
Następcom swym przekazał pogromienie Warny.

W czterysta lat wyroki spełniaią się Boga!
Żądza boju, zapala Osmany bezkarne;...---
Prożna nadzieja w Warnie, krwi chciwego wroga;
Przyszedł MŚCICIEL!...-- uderzył -- i zgruchotał Warnę!--

SZARADA.

Pierwsze z trzeciém złączone jest duszą parady,
Drugie u Turków jest zapłatą zdrady
Wszystko chociaż bogactwa świata w sobie mieści,
Siedliskiem bywa kary i boleści.

Znaczenie przeszłey szarady: SZABAS.

KRAKOW.

LISTA OSÓB PRZYBYŁYCH OD 25 DO 26 PAŹDZIERNIKA 1828.

Cybulska Obywatelka z Polski. --- *Flog i Bauer* kupcy z Warszawy.--- *Springer Henryk*. aktor z Wrocławia. --- *Drozdowski Jakób*, Obywatel z Lublina. --- *Lachowska Elżbieta*, Obywatelka z Lublina.

Od 26 do 27.

Dąbski Ignacy, Obyw: z Polski. --- *Chwalibóg Karol*, Ob: z Polski. --- *Dunowa Wąsowicz*, hrabina z Warszawy. -- *Brandys Wojciech*, Obywatel z Kalwaryi w Galicyi Austryackiey,

Od 27 do 28.

Popiel Antoni, Obywatel z Galicyi. --- *Olszowski Wincenty*, Obyw. z Polski. --- *Linowska Domicella* Obyw: z Polski. *Borkiewiczowa Marya*, Obyw: z Polski.

TEATR NARODOWY.

9. Jutro, na benefis *Jana Szymkayły*, trajedya *Szekspira*: KRÓL LEAR.

(*) *Wiadomości o niezmiennym stanie woysk ross: pod Szumlą docho dzą już do 3 Października, jak rapporta urzędowe w zeszłym numerze Gońca naszego opiewaią.* *P. R.*